

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XVII. XVII. De Rebus sacris, sanctis, & religiosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

fidem quidem sibi invicem dederint, vel etiam de facto contraxerint a, si nec antè, nec post, legitima conjuge supervenit, carnalis intercessit copula, quamvis uterque graviter deliquerit, & propterea etiam sit imponenda poenitentia, matrimonium tamen contractum post uxoris obitum, minime dissolvitur.

Bonum aliquod subsecutum procedens delictum, & ejus poenam non abolet. h. d.

Vsque adeo b autem machinato in alterius conjugum obitum adhibita, inter superviventes machinatores matrimonii spem excludit; ut si infidelis cum Christiana communicato consilio ejusdem maritum de medio sustulerit, licet postea per studium superstitis uxoris ad fidem Christianam translatus fuerit, non tamen propterea magis cum ea nuptias legitimas contrahere, aut contractas retinere poterit. Nec enim hujusmodi lucro, tam detestandum damnum Ecclesie refarciri patitur.

Animus & propositum distinguunt maleficia. h. d.

Diversa e ratio est eorum, qui ad fidem conversi, illorum sibi matrimonio junxerunt uxores, quos in belli certamine occiderunt: eorumque qui conversas duxerunt, quarum infideles maritos simili modo interfecerunt. nam cum tales virorum defunctorum interitum specialiter non quaesiverint, & matrimonium inter hujusmodi personas licite potest contrahi, & sic conjuncti divortium postulare nequeunt.

Punitur affectus licet non sequatur effectus. h. d.

Sed et si machinationem adhibitam in necem conjugis effectus consequutus non fuerit, si insidiator alteri supervixerit, spe conjugii a perpetuo destitutus, ad secundas nuptias nunquam aspirare poterit: sicut & in iis accidit, qui incestum admiserunt, sacerdotem interfecerunt, & aliis pluribus casibus.

Secunda nuptia absq. timore infamiae intra annum luctus post sunt celebrari, sed non debent benedici: quocumq. tempore contrahantur. h. d.

Illud quoque admonendi sumus, quibus casibus secundarum nuptiarum permisa est celebratio, minime verendum est nuptiis, ne si intra annum luctus ad secundam vota transeant, aliqua noventur infamia e. Cum enim secundum Apostolum mulier viro mortuo sit ab ejus lege soluta, ejusdem sententia & auctoritate, omnis legalis infamia censetur abolita: cum in his praesertim seculares leges non dedignetur sacros Canones imitari. Vir f tamen & mulier ad bigamiam transiens, non debet a Presbytero benedici: quia cum semel benedicti fuerint, hujusmodi benedictio iterari non debet.

DE REBUS SACRIS, SANCTIS, ET RELIGIOSIS. TITVLVS XVII.

Titulus sequens solum subordinat sequentia ad precedentia. h. d.

Sacramentorum breviter explicato tractatu, illorumque sectione ac natura cognitis, transamus jam ad res sacras & sanctas, quales sunt Ecclesie, Altaria, Sanctorum in his condita reliquia, vasa, vestes, & similia ad divinum cultum principaliter comparata. Paulò mox & de religiosis dicturi, ut sunt, religiosae domus, xenodochia, coemeteria, & sepulturae.

DE CONSTRVENDIS, CONSECRANDIS, ET REPARANDIS ECCLESIS, ET ALTARIIS. TITVLVS XVIII.

Non licet celebrare, nisi in templis consecratis, nisi ex privilegio, vel ex causa necessitatis. h. d.

a C. i. ext. de eo qui dicit in matr. b C. i. ext. de convers. infid. c C. i. ext. de conv. infid. d C. i. ext. de divortiu. e C. pen. & fin. ext. de steun. nup. f C. vir autem. ext. de steun. nup.

Eccliam a hoc loco accipimus non tam Christianorum multitudinem, fideliumque congregationem, quam manufactum ipsum templum Dei, & orationis domum, ab eo quod continetur ejus quod continet sumpta denominatione. Sicut ergo non alii h quam sacra Deo sacerdotibus, sacramenta ministrare debent: sic non in aliis, quam in Domino consecratis locis, cum suis altaribus, vas, vestibus, & reliquis ad divinum cultum explendum utensibus, itidem consecratis, sacrificia offerre licet: nisi quis super hoc speciali sit privilegio munitus, vel summa coegerit necessitas: ut pote q. qui combusta sit ecclesia. quo casu, donec illa restaurata, in capellis cum sacra tabula celebrari poterit.

Constitutum in itinere, licet celebrare sub die, & celebrare supra votu. domibus est deponendus. h. d.

In itinere d quoque constitutus, ecclesia non reperitur, sub dio, sive in tentoriis, si tabula altaris, exteraque sacra ministeria adfuerint, missarum solennia celebrari permittendum erit: alioqui si quis in oratoriis, intra privatas domos constitutus, sine consensu Episcopi hoc facere ausus fuerit, deponendus erit.

Episcopus exerecentibus fidelibus, novam ecclesiam imperari potest, & unam in plures dividere. h. d.

Constituuntur autem Ecclesie, vel ob incrementum populi, vel ob commoditatem plebium, vel certe universitatis intuitu, aut in pastoralis dignitatis privilegium. Ob incrementum populi tunc nova constituitur est Ecclesia, cum certis in regionibus adeo multitudo fidelium excrevit, ut illorum cura unica sit impar Ecclesia. Sicut f enim ea ratione unus Episcopatus in duos, Antistitis accedente voluntate, dividi potest: sic eum Episcopus de baptismatibus & parochialibus Ecclesiis, ecclesiarum accedente consensu, facere potest: quod cum factum fuerit, illa pars populi, quae novis Ecclesiis supponitur, a jure prioris Ecclesiae abolvitur.

Plures baptismales Ecclesie non debent fieri sub una consecratione, & terminationis controversia dirimenda est iudicio plebium, vel fore. h. d.

Plures g tamen baptismales Ecclesie in una terminatione facere non poterit. Quod si de terminatione duarum matricum ecclesiarum contentio fuerit, plebes utrarumque discernent: quod si non conveniant, Dei iudicio controversia discernetur.

Non est perjurus Episcopus fabricari Ecclesiam, licet juramentum non alienare ecclesiasticum. h. d.

Nec h quicumq. Episcopo obstitit, quod de rebus Ecclesie non alienandis juraverit, nam & tali non obstante juramento, populo indigenti super basilicarum institutione salubriter providere poterit, & debebit.

Ob commoditatem plebium nova Ecclesia edificari potest, quae tamen matrici honorem exhibere debet. h. d.

Plebium s commoditas tunc novam adificare susedet Ecclesiam, cum parochianorum pars adeo distat à veteri, ut certis temporibus non sine magna difficultate, & periculo illam adire, & ibi congruis temporibus divinis interesse, & sacramenta percipere possint: quo quidem casu maxime si ministro commode pro sustentatione sua provideri possit, nova quidem erit Ecclesia construenda, sed à filiali matrici Ecclesiae pro facilitate loci competens honor exhibendus erit.

Universitatis intuitu potest nova Ecclesia edificari, ut patet pro leprosis. h. d.

Vniversitatis intuitu nova Ecclesia edificari permittitur: veluti cum plures simul leprosi & sub com-

a Can. Ecclesia. de cons. dist. 1. b C. si non alii. & ca. 2. de ea que de conse. di. 1. c. Concedimus. de conse. di. 1. d. C. concedimus. v. si. in itinere. de conse. di. 1. e. C. clericus. de cons. dist. 1. f. C. praecipimus. h. si. cu. 16. q. 1. g. C. plures baptismales. 26. q. 1. h. C. si. ext. de ecel. adif. i. C. ad audientiam. l. 1. ext. de ecel. adif. k. C. ext. de ecel. adif.

